

NOTISER

Under rubriken Notiser redovisas nyheter som rör insolvensrätt med ett brett anslag. Nyheterna kommer från olika aktörer verksamma inom ämnena. De återkommande aktörerna är Akademien för Insolvensrätt och Kronofogdemyndigheten med flera.

Förslag om en ny lag om företagsrekonstruktion

I VÄNTAN PÅ LAGRÅDSREMISS

I mars lämnade rekonstruktionsutredningen betänkandet Andra chans för krisande företag – En ny lag om företagsrekonstruktion, SOU 2021:12. Lagförslagen bygger i stora delar på ett EU-direktiv. Reglerna vid företagsrekonstruktion föreslås ändrade i stora delar. Den största skillnaden är att inte bara den ekonomiska uppgörelsen – ackordet – utan även övriga åtgärder som behövs för att komma till rätta med ett företags ekonomiska problem, ska kunna fastställas i en rekonstruktionsplan och därigenom ges bindande verkan. Kraven för att kunna inleda företagsrekonstruktion föreslås ändrade från dagens krav att företaget har betalningssvårigheter till att företaget har ekonomiska svårigheter. Vidare föreslås att ett livskraftstest ska göras. Beslut om företagsrekonstruktion ska få meddelas endast om det finns skäl att anta att verksamhetens livskraft kan säkras genom rekonstruktionen.

Enligt förslaget ska kraven för att kunna utses till rekonstruktör skärpas. Således ska vid bedömningen av om en person är lämplig som rekonstruktör särskilt beaktas om rekonstruktören har erfarenhet av att i egenskap av konkursförvaltare fortsätta driva rörelse för ett konkursbos räkning. Det bör krävas starka skäl för att utse någon annan än en konkursförvaltare till rekonstruktör.

Utredningen lämnar även förslag om ett nytt institut, offentlig skulduppställning, som ska införas genom en ny lag. Offentlig skulduppställning är tänkt att användas av de företag som inte behöver rekonstruera sin verksamhet utan i stället vill ha ett enklare, snabbare och billigare förfarande för att få skuldnedskrivning.

Utredningen föreslår att Kronofogden får tillsyn över företagsrekonstruktörer i följande avseenden.

- Domstolen ska bereda Kronofogden tillfälle att yttra sig innan rekonstruktör utses.
- Kronofogden ska ha rätt att begära hos domstol att rekonstruktören entledigas.
- Kronofogden ska ha rätt att begära att domstol prövar rekonstruktörens arvode.
- Domstolen ska bereda Kronofogden möjlighet att lämna yttrande innan rätten beslutar om arvodet.

Enligt betänkandet ska tillsynen finansieras med en tillsynsavgift. Det anges däremot inte vilken myndighet som ska administrera tillsynsavgiften. Idag administrerar Domstolsverket tillsynsavgifter i konkurs. Enligt förslaget i Ds 2019:31, Konkursförordningen, ska Kronofogden ta över den avgiften.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

Kammarrättsavgöranden om utseende av konkursförvaltare

Kammarrätten i Stockholm har i två mål (Mål nr 2402-20 och 2756-20) prövat flera frågor som rör utseende av konkursförvaltare.

Upprinnelsen till det ena målet är en skrivelse som Kronofogden i juni 2019 skickade till flera tingsrätter. I skrivelsen anförde Kronofogden att en advokat, som regelmässigt förordnats till konkurs-

förvaltare, inte längre uppfyllde kraven i 7 kap. 1 § konkurslagen för att lämpligen kunna förordnas till konkursförvaltare. Vidare uppgav Kronofogden att myndigheten skulle komma att hänvisa till skrivelsen vid kommande höranden enligt 7 kap. 3 § konkurslagen, för det fall Kronofogden skulle avstyrka att advokaten förordnades till förvaltare.

Den berörda advokaten överklagade till Förvaltningsrätten i Stockholm, som bedömde att Kronofogdens skrivelse utgjorde ett överklagbart förvaltningsbeslut och upphävde beslutet.

Kronofogden överklagade domen till Kammarrätten i Stockholm. Huvudfrågan i kammarrätten var om Kronofogdens skrivelse till tingsrätterna utgjorde ett överklagbart förvaltningsbeslut. Kammarrätten bedömde inledningsvis att skrivelsen var att anse som ett förvaltningsbeslut. Vad gällde frågan om beslutet var överklagbart konstaterade kammarrätten att skrivelsen inte kunde anses som ett beslut enligt konkurslagen. Överklagandeförbudet i 7 kap. 29 § konkurslagen var därför inte tillämpligt. Kammarrätten gjorde vidare bedömningen att skrivelsen inte var överklagbar utifrån de allmänna regler om överklagbarhet som utvecklats i rättspraxis. För den bedömningen var det avgörande vilka faktiska verkningar beslutet får för den som berörs av det. Det måste vara fråga om en påverkan av tillräckligt kvalificerat slag för att beslutet ska vara överklagbart. Kammarrätten beaktade att Kronofogden inte har något bestämmande inflytande på frågan om vem som ska utses till förvaltare. Kammarrätten ansåg också att skrivelsen närmast var att betrakta som ett besked över hur Kronofogden framgent avsåg att besvara tingsrätterna och skälen för att advokaten skulle avstyrkas som förvaltare. Ett sådant beslut kunde enligt kammarrätten inte anses ha en sådan påverkan av tillräckligt kvalificerat slag för att kunna överklagas. Kammarrätten biföll därför Kronofogdens överklagande och undanröjde förvaltningsrättens dom.

Det andra målet rörde sex olika konkurser i vilka Kronofogden avstyrkt att den aktuella advokaten skulle förordnas till förvaltare.

Förvaltningsrätten i Stockholm avvisade advokatens överklaganden eftersom yttrandena bedömdes vara icke överklagbara beslut.

Advokaten överklagade till Kammarrätten i Stockholm och begärde att målen skulle återförvisas till förvaltningsrätten för prövning i sak, alternativt bifalla överklagandet. Huvudfrågan i kammarrätten var om det finns en rätt till prövning i allmän förvaltningsdomstol av ett yttrande som Kronofogden avger till tingsrätten inför dess beslut om konkursförvaltare i ett konkursärende. För att en sådan rätt ska föreligga krävs att yttrandet dels kan anses vara ett förvaltningsbeslut, dels att förvaltningsbeslutet till sin karaktär är överklagbart.

Kammarrätten bedömde dessa yttranden som beslut i förvaltningsrättslig mening men ansåg att Kronofogdens beslut inte var överklagbart. Skälen var att Kronofogdens yttranden inte är bindande för tingsrätterna utan endast en del av tingsrättens beslutsunderlag. Förvaltaren hade inte heller rätt till domstolsprövning av besluten med stöd i Europakonventionen om mänskliga rättigheter. Kammarrätten avslag därför förvaltarens överklagande.

Kammarrättens avgöranden har överklagats till Högsta förvaltningsdomstolen.

En effektivare konkurshantering

Riksdagen beslutade den 26 maj 2021 att bifalla propositionen 2020/21:148 om en effektivare konkurshantering. Den 1 juli 2021 träder den nya konkurslagstiftningen i kraft. Kronofogden har i denna artikel, som är en uppdatering av den information som Kronofogden skickade till förvaltare och tingsrätter den 29 april 2021, sammanställt de viktigaste förändringarna.

NÅGOT OM EN EFFEKTIVARE KONKURSHANTERING

I det följande behandlas några av de ändringar som trädde i kraft den 1 juli 2021. Den stora förändringen rör bl.a. bouppteckningen och edgångssammanträdet.¹

Bouppteckningsbekräftelsen

I och med reformen avskaffades det obligatoriska edgångssammanträdet i tingsrätten. Det ersätts med en ordning i vilken gäldenären skriftligen bekräftar bouppteckningen vid ett sammanträde inför förvaltaren. Bekräftelsen ska lämnas inför förvaltaren vilket innebär att det sker i förvaltarens närvaro. Kravet på förvaltarens personliga närvaro hänger samman med att bekräftelsesammanträdet är en förvaltningsuppgift, innefattande myndighetsutövning, som överlämnats till enskild. Uppgiften får då inte delegeras till annan. Detta hindrar dock inte att förvaltaren tar hjälp av annan för att få till stånd en bekräftelse, t.ex. när gäldenären deltar på distans.

Kallelse till bouppteckningssammanträde

Det är förvaltaren som kallar till bouppteckningssammanträdet. Kallelse skickas till gäldenären, tillsynsmyndigheten och sökande borgenär. Med sökande borgenär avses den borgenär som har gjort ansökan som legat till grund för konkursbeslutet. Förvaltaren kallar till sammanträdet på det sätt som denne bedömer lämpligt i det enskilda fallet.

Övriga borgenärer kan anmäla sitt intresse för att delta till förvaltaren. Normalt sett bör de ges möjlighet att närvara vid sammanträdet men det är upp till förvaltaren att avgöra om en sådan närvaro är lämplig och möjlig. Det är alltså inte fråga om ett offentligt sammanträde hos förvaltaren.

När ska bouppteckningssammanträdet hållas?

Tidpunkten för bouppteckningssammanträdet bestäms av förvaltaren. En bekräftelse ska lämnas så snart som möjligt, dock senast två

¹ Informationen är hämtad från Kronofogdemyndighetens Tillsynsnytt nummer 2 för 2021.

månader efter konkursbeslutet om det inte är nödvändigt att den sker senare. Skäl för senareläggning kan vara att boets omfattning eller beskaffenhet kräver det eller att gäldenären håller sig undan. Om gäldenären har laga förfall till ett planerat bouppteckningssammanträde bör förvaltaren kalla gäldenären till ett nytt sammanträde. Det första sammanträdet bör då ställas in, inte minst av kostnads-skäl.

Om bekräftelsen

Förvaltaren ska säkerställa att det är rätt person som bekräftar bouppteckningen, att denne är medveten om och införstådd med sin sanningssplikt och har haft möjlighet att göra erforderliga tillägg till och ändringar i bouppteckningen. Bekräftelse sker genom att gäldenären, på heder och samvete, med sin underskrift bekräftar att bouppteckningens uppgifter om tillgångar, skulder och räkenskapsinformation är riktiga. Bekräftelsen omfattar även gäldenärens tillägg till och ändringar i bouppteckningen. Bekräftelseunderskriften kan ske antingen med ett egenhändigt undertecknande eller digitalt, genom en avancerad elektronisk underskrift. En förutsättning för att gäldenären ska kunna delta på distans är att bekräftelsen kan överföras till förvaltaren på ett tillförlitligt sätt. Detta krav torde utesluta att en gäldenär, som deltar på distans, bekräftar (undertecknar) bouppteckningen i pappersform under sammanträdet och sedan skickar den till förvaltaren via post eller e-post.

För att en digital bekräftelse ska kunna ske fordras att förvaltaren har tillgång till en underskriftstjänst som skapar elektroniska underskrifter och uppfyller kraven för en avancerad elektronisk underskrift. Eftersom förvaltaren i efterhand måste kunna visa, för exempelvis åklagare, att en digital bekräftelse har skett, krävs det att underskriftstjänsten skapar ett verifikat eller en loggsida som anger vilken handling som undertecknats. Liksom bekräftelsen ska eventuella tillägg till eller ändringar av bouppteckningen, som görs av gäldenären eller annan, vara skriftliga. Oavsett om tilläggen och ändringarna görs direkt i bouppteckningen eller i en separat handling, ska de ges in till konkurstillsynen via e-tjänsten för konkursförvaltare och rekonstruktörer.

Förarbetena nämner följande situationer då edgång i tingsrätt kan ersätta bekräftelse hos förvaltaren:

1. Gälldenären går inte att nå eller vägrar att medverka.
2. Det finns misstanke om att gälldenären kan komma att lämna oriktiga uppgifter eller att det förekommit oegentligheter i tiden före konkursen.
3. Gälldenären befinner sig på långt avstånd från förvaltaren.
4. Säkerhets- eller ordningsskäl.
5. Det finns ett särskilt intresse av offentlighet i konkursen.

I en situation som punkten 3 ovan bör förvaltaren i första hand överväga möjligheten att gälldenären deltar vid bouppteckningssammanträdet på distans. I fråga om förskott och ersättningens storlek kan förvaltaren hämta ledning i förordningen (1982:805) om ersättning av allmänna medel till vittnen m.m. Saknas det medel i boet får förvaltaren göra ett utlägg för boets räkning. Ersättningen (även förskott) utgör en konkurskostnad 14 kap. 1 § första stycket 7 KL.

Nyheter i e-tjänsten för konkursförvaltare och rekonstruktörer m.m.

Utöver mindre layoutmässiga ändringar kommer e-tjänsten för konkursförvaltare och rekonstruktörer från och med den 1 juli 2021 även att innehålla följande nya handlingstyper:

- Kallelse till bouppteckningssammanträde
- Bekräftad bouppteckning
- Anteckningar från bouppteckningssammanträde

En uppdaterad instruktion för e-tjänsten kommer att publiceras på kronofogden.se.

Vad gäller det automatiska påminnelseförfarandet kommer vi per den 1 juli 2021 att skapa nya bevakningsperioder och påminnelsetidpunkter i vårt verksamhetsstöd Kontiki för de konkurser som påverkas av det nya regelverket.

Påminnelser om halvårsberättelser kommer att skickas ut enligt följande:

- Om den första halvårsberättelsen enligt de nya bestämmelserna ska vara ingiven den 31 maj 2021, kommer en bevakning att skapas omedelbart och maskinell påminnelse skickas ut redan den 2 juli 2021 om inte halvårsberättelsen kommit in vid den tidpunkten. Vi har inte möjlighet att stoppa dessa påminnelser och önskar att förvaltaren skickar in halvårsberättelsen så fort som möjligt i anslutning till att de nya reglerna träder i kraft.
- Om den första halvårsberättelsen enligt de nya bestämmelserna ska vara ingiven den 30 juni 2021, kommer en bevakning att skapas och maskinell påminnelse skickas ut efter en vecka, dvs. den 7 juli 2021, om inte halvårsberättelsen redan kommit in vid den tidpunkten.

Ansökningar om skuldsanering har ökat kraftigt – ny rekordnivå

Fram till den sista juni ansökte cirka 15 500 personer, en ökning med drygt 200 personer jämfört med samma period förra året, vilket återigen är ett nytt rekord. Men i takt med att fler har fått upp ögonen för skuldsanering har andelen beviljade ansökningar minskat.

Antalet unga, 18–30 år, som ansökte om skuldsanering ökade dramatiskt 2020. Under år 2021 har söktrycket avtagit något. Men

trots minskningen ligger antalet ansökningar fortfarande på en historiskt hög nivå.

Ett historiskt lågt antal konkurser

Under augusti försattes endast 280 svenska aktiebolag i konkurs och det är det är det lägsta antalet på 23 år.

Jämfört med förra årets siffra på 308 konkurser det är en minskning med 9 %.

Många branscher som haft det ekonomisk svårt under pandemin går det nu bättre för. Men den positiva trenden är delvis ett resultat av statliga stöd och de tillfälliga uppskoven med skattebetalningar. 50 000 svenska företag har en gemensam skatteskuld på över 50 miljarder.

Antalet nystartade aktiebolag är uppe i 36 939 hittills i år. Det är sju procent fler nya företag jämfört med förra året och hela 33 procent fler företagare jämfört med året innan det.

Det största företaget som försatts i konkurs denna månad är klädmärket Hope Production Aktiebolag med 84 miljoner i omsättning, tillsammans med Hope Retail på 44 miljoner. Även moderbolaget Gotoga samt systerbolaget och varumärket Whyred har gått i konkurs denna månad. Ett annat större bolag som gått i konkurs efter en längre tids ekonomiska svårigheter är Studentkortet i Sverige AB. Sedan 2019 har de flera gånger begärts i konkurs samt försökt likvidera bolaget. Men det är alltså först nu som ett konkursbeslut har registrerats.